

ВОДИЧ ЗА ПРОЦЕНУ РИЗИКА ПОСТРОЈЕЊА И АКТИВНОСТИ ЗА КОЈЕ СЕ ИЗДАЈЕ  
ИНТЕГРИСАНА ДОЗВОЛА

Мај 2017.године

## УВОД

Законом о инспекцијском надзору је прописано да се инспекцијски надзор заснива на процени ризика и да је сразмеран процењеном ризику, тако да се ризиком делотворно управља; као и да је процена ризика део процеса анализе ризика, који обухвата и управљање ризиком и обавештавање о ризику. Овај водич је сачињен ради упознавања и коришћења алата за процену ризика постројења и активности за које је Законом о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине прописана обавеза прибављања интегрисане дозволе. Имајући у виду да је за постојећа постројења и активности законом прописани рок за издавање дозволе 31. децембар 2020. године, овим алатима се врши процена ризика постројења за која још није издата интегрисана дозвола, као и оних за која је издата.

Према значењу израза из Закона о инспекцијском надзору, ризик је комбинација вероватноће настанка штетних последица по законом и другим прописом заштићена добра, права и интересе, које могу настати из пословања или поступања надзираног субјекта, и вероватне тежине тих последица. Укратко, може се рећи да је ризик функција озбиљности последице (утицаја) и вероватноће да ће се та последица догодити. Према томе, процена ризика је примена комбинација поступака или метода помоћу којих се врши оцењивање опасности, односно могућих утицаја и последица и вероватноће да ће се оне догодити. Процена ризика има за циљ да инспекцијској служби омогући одређивање првенства у активностима надзора, одређивањем категорије за појединачна постројења и активности. Поред тога, процена ризика омогућава надзираном субјекту да процени како да побољша свој учинак у области заштите животне средине.

Републичка инспекција за заштиту животне средине је у оквиру Твининг пројекта „Јачање инспекције за заштиту животне средине у Србији и релевантних заинтересованих страна“ учествовала у изради сопствене методологије за процену ризика постројења и активности за које се издаје интегрисана дозвола. Као исход, јула 2013. године су сачињени алати који се заснивају на интегрисаној методи за процену ризика, такозваној ИРАМ методологији коју користе инспекцијске службе у већини држава Европске уније. ИРАМ методологија је сачињена у складу са Препорукама Савета европе и Скупштине европе о минималним критеријума за инспекцијски надзор за заштиту животне средине (РМЦЕИ, 2001/331/ЕЦ) и члана 23. Директиве о индустријским емисијама (ИЕД, 2010/75/ЕУ), којима је прописано да надлежни орган сачињава програме редовних инспекцијских надзора који се заснивају на системској процени ризика који постројења и активности представљају по животну средину и учесталости редовних инспекцијских надзора.

Методологија за процену ризика се састоји од процене емисија, сложености активности, локације (осетљивости окружења), система управљања оператера постројења, као и учинка у области заштите животне средине (степен усаглашености). Уопштено гледано, методологија процене ризика подразумева систематски приступ ради додељивања више времена за инспекцијски надзор оних постројења која на својој локацији врше изузетно сложене делатности, која имају велика испуштања у све области животне средине, која лоше утичу на стање животне средине и која су смештена у близини осетљивих области.

Процена ризика, односно бодовање постројења се врши на основу следећих критеријума:

1. Емисије (1 низак ниво емисија – 10 висок ниво емисија)
2. Сложености (1 низак ниво сложености – 5 висок ниво сложености)
3. Локације (1 низак ниво осетљивости – 5 висок ниво осетљивости)
4. Управљања (1 добар ниво – 5 веома низак ниво)
5. Усаглашености (1 добар ниво усаглашености – 10 веома лош ниво усаглашености)

Категорија надзора сваког постројења и активности се процењује на основу свих пет критеријума. Због значаја, већа тежина је дата критеријумима који се односе на емисије и на

усаглашеност, у односу на остале. Категорије надзора се крећу у следећем распону:

<b>Критичан</b>
<b>Висок</b>
<b>Средњи</b>
<b>Низак</b>
<b>Незнатан</b>

*Препоручује се да се за постројења која представљају критичан ризик за здравље људи, материјална добра и животну средину, планира извођење четири надзора у години, за висок степен ризика три надзора у години, за средњи ризик два надзора у години, за низак ризик један надзор у години и за незнатан ризик један надзор у две године. Све ово важи за редовне инспекцијске надзоре, изузев контролних надзора. Контролни и ванредни инспекцијски надзори се не рачунају у број инспекцијских надзора које је потребно извршити према процењеном ризику постројења, јер се исти не могу унапред планирати а контролни се иначе односи само на поједину обавезу.*

*Процена ризика се врши заједнички за све активности које се обављају на локацији. У посебним случајевима када надзирани субјект на истој локацији обавља неколико сложених, технички независних активности, инспектор може да изврши засебне процене ризика за сваку активност.*

*Методологија је сачињена за свеукупну процену ризика постројења, према свим законима у области заштите животне средине. Ипак, у случајевима када су законима одређене надлежности поверене другом органу (инспекцији локалне самоуправе и аутономне покрајине), потребно је да сваки инспекцијски орган изврши процену ризика само за оне области за које је надлежан да поступа према законима. Значи у оваквим случајевима, бодовање према сваком од пет критеријума се врши само у односу на надлежност инспекцијског органа који врши процену. На пример, узимају се у обзир само врсте емисија и жалбе према којима је инспекцијски орган који врши процену надлежан да поступа, такође узимају се у обзир само решења и пријаве прекршаја које је упутио инспекцијски орган који врши процену ризика. На овај начин добијени степен ризика, на правилан начин одређује годишњу учесталост инспекцијских надзора које треба да изврши одређени орган у складу са својим надлежностима и овлашћењима.*

## **1.ЕМИСИЈЕ**

Уопштено гледано, што је виши ниво емисија и/или број различитих загађујућих материја које се испуштају из постројења, потребно је уложити већи инспекцијски напор. Процена ризика је осмишљена тако да приликом доделе бодова значајно истиче емисије у животну средину које потичу од дате активности. Најједноставније посматрано, што су веће емисије већи је и процењен ризик.

Овај критеријум обухвата испуштања загађујућих материја у ваздух, воду и канализацију, количине произведеног отпада и ниво буке у животној средини. Ради одређивања категорије надзора, потребно је свако испуштање из постројења разматрати засебно. Скуп свих ових показатеља даје процену ризика који потиче од испуштања загађујућих материја.

Укупна оцена за све емисије износи највише 10. У добијању укупне оцене 10, значај доприноса сваке емисије из активности се одређује на следећи начин:

Емисија	Фактор значаја
Ваздух	3,5
Вода	2
Отпад	3,5
Бука	1

Пошто је алат за процену ризика свеобухватан а надлежности инспекцијског органа у многим случајевима нису, потребно је бодовати само оне емисије које су у надлежности надзора инспекцијског органа. На пример, када је инспектор надлежан за надзор само у области емисија у ваздух, управљања неопасним отпадом и емисије буке онда уноси бодове само за ове емисије; док за опасан отпад и емисије у воде уноси нула бода. Када је надзирани субјект прибавио сагласност на студију о процени утицаја на животну средину постројења, инспектор који је надлежан за инспекцијски надзор мера из студије утицаја треба да унесе бодове за све емисије. Разог је што се студијом о процени утицаја прописују мере смањења штетног утицаја и праћења утицаја за сва загађивања из постројења.

### 1.1. Емисије у ваздух

Емисије у ваздух се оцењују коришћењем података за последњу извештајну годину достављених у Национални регистар извора загађивања, који води Агенција за заштиту животне средине. Емисија сваке материје, изражена у јединици кг/год се уноси у засебан алат (Калкулатор емисија постројења за интегрисану дозволу) у којем се аутоматски за исту материју обрачунава количник њене емисије и њеног прага емисије у истој јединици. Калкулатор аутоматски обрачунава укупан количник за све материје које се испуштају у ваздух, односно аутоматски обрачунава укупан фактор. Овај укупан фактор свих материја, инспектор користи у алату за процену ризика. Праг емисије у ствари представља количину материје изнад које се врши њено пријављивање у регистар извора загађивања према пропису Европске уније о успостављању регистра испуштања загађујућих материја (Анекс II прописа ЕЦ, број 166/2006).

Ваздух	
Бодови	Дефиниција
0	Нема емисија у ваздух
1	Емисије свих материја из НРИЗ-а су $\leq 1$
3	Фактор* (збир свих количника емисије и прага емисије) $> 1$
4	Фактор* (збир свих количника емисије и прага емисије) $> 5$
5	Фактор* (збир свих количника емисије и прага емисије) $> 10$

\* Фактор се преузима из алата Калкулатор емисија постројења за интегрисану дозволу. Збир количника свих материја у калкулатору је Фактор.

Уколико из било ког разлога нису доступни подаци из Националног регистра извора загађивања, инспектор би требало на основу искуства да процени значај и ниво емисија у вазух и да у складу са тим додели оцену од 0 до 5.

### 1.2. Емисије у воду и канализацију

Испуштања у воду и у канализацију се обрађују на исти начин као и емисије у ваздух и засноване су на извештајима за последњу извештајну годину који су достављени у Национални регистар извора загађивања.

<b>Воде</b>	
<b>Бодови</b>	<b>Дефиниција</b>
0	Нема емисија у воде
1	Емисије свих материја из НРИЗ-а су $\leq 1$
3	Фактор* (збир свих количника емисије и прага емисије) $> 1$
4	Фактор* (збир свих количника емисије и прага емисије) $> 5$
5	Фактор* (збир свих количника емисије и прага емисије) $> 10$

\* Фактор се преузима из алата Калкулатор емисија постројења за интегрисану дозволу. Збир количника свих материја у калкулатору је Фактор.

Уколико нису доступни подаци из Националног регистра изора загађивања, инспектор би требало на основу искуства да процени значај и ниво емисија у воде и да у складу са тим додели оцену од 0 до 5.

### 1.3. Управљање отпадом

Приликом надзора у области управљања отпадом, мора се размотрити одлагање отпада (како на локацији, тако и ван ње). Нарочито је потребно размотрити неопасан и опасан отпад, у односу на инертни отпад.

У алату за процену ризика додељују се бодови на основу годишње количине неопасног и опасног отпада који се производи на локацији, односно количине отпада који се извози на основу протокола за прекогранично кретање отпада. Подаци о овим количинама се могу преузети из Националног регистра извора загађивања, за последњу извештајну годину.

<b>Отпад (произведено на локацији)</b>	
<b>Бодови</b>	<b>Дефиниција</b>
0	Нема отпада карактеристичног за поједине активности
1	Неопасан отпад $< 2,000$ т/год или опасан отпад $< 2$ т/год
2	Неопасан отпад $> 2,000$ т/год или опасан отпад $> 2$ т/год
3	Неопасан отпад $> 20,000$ т/год или опасан отпад $> 5,000$ т/год
4	Неопасан отпад $> 50,000$ т/год или опасан отпад $> 10,000$ т/год
5	Неопасан отпад $> 100,000$ т/год или опасан отпад $> 20,000$ т/год
У случају прекограничног кретања отпада у страним земљама (због ризика) границе за бодовање су следеће:	
3	Прекогранично кретање: неопасан отпад $> 1,000$ т/год или опасан отпад $> 100$ т/год
4	Прекогранично кретање: неопасан отпад $> 5,000$ т/год или опасан отпад $> 500$ т/год
5	Прекогранично кретање: неопасан отпад $> 20,000$ т/год или опасан отпад $> 5,000$ т/год

Уколико нису доступни подаци из Националног регистра изора загађивања, инспектор би требало да процени количине отпада на основу података из инспекцијског надзора или искуства и да у складу са тим додели оцену од 0 до 5.

### 1.4. Бука

Бука од активности може изазвати непријатности и жалбе уколико се извор буке налази у близини осетљиве области. Процена ризика је заснована на поређењу резултата мерења буке у односу на граничне вредности.

У случају да није издата интегрисана дозвола, инспектор треба да упореди резултате мерења са граничном вредношћу која је прописана Законом о заштити од буке у животној средини.

Када јединица локалне самоуправе није одредила акустичне зоне, потребно је резултате мерења индикатора буке упоредити са прописаним граничним вредностима из предметне

уредбе, који у сваком случају не могу бити већи од највеће прописане граничне вредности 65dB за дан и вече и 55dB за ноћ.

Бука	
Бодови	Дефиниција
0	Нема емисија
1	Емисија буке је више од 5 дБ(А) испод границе
2	Емисија буке је више од 1 до 5 дБ(А) испод границе
3	Емисија буке је око 1 дБ(А) око границе
4	Емисија буке прелази граничну вредност за 1 до 5 дБ(А)
5	Емисија буке прелази граничну вредност за преко 5 дБ(А)*)

У случају да подаци о емисији буке нису доступни, инспектор би требало да процени утицај буке од активности на најближи осетљиви објекат за боравак људи и да додели оцену између 0 и 5.

## 2. СЛОЖЕНОСТ

Бодови за сложеност се заснивају на врсти постројења и активности који су присутни на локацији. Неке од активности су сложеније од других и уопштено говорећи, што су сложеније то је потребан већи инспекцијски напор за контролу такве активности. Оцењује се активност на локацији и додељује се између 1 (за најмање сложене) и 5 бодова (за најсложеније). У табели испод су приказани бодови који се додељују за сваку активност и постројење из Уредбе о врстама активности и постројења за које се издаје интегрисана дозвола („Службени гласник РС, број 84/2005).

*Када надзирани субјект на предметној локацији обавља две активности, приликом одређивања сложености узима се у обзир само активност која носи највећи број бодова, односно не врши се сабирање бодова за две и више активности.*

У случају индустрије минерала и хемијске индустрије инспектор би требало да узме у обзир препоручене бодове али може унети и друге, на основу одређених околности и/или искустава у вези са појединачним постројењем. Ово стога што индустрија минерала и хемијска индустрија обухватају широк опсег веома различитих постројења.

Ознака активности	Постројења и активности из Уредбе о врстама активности и постројења за које се издаје интегрисана дозвола („Службени гласник РС“, број 84/2005)	Бодови за сложеност
1	Производња енергије	
1.1	Термоенергетска постројења са топлотним улазом изнад 50 MW (на угаљ)	5
1.1	Термоенергетска постројења са топлотним улазом изнад 50 MW (на гасовита и течна горива)	3
1.2	Рафинерије минералних уља и гаса	5
2	Производња и прерада метала	
2.1	Постројења за печење или синтеровање металне руде (укључујући сулфидну руду)	5
2.2	Постројења за производњу сировог гвожђа или челика (примарно или секундарно топлење) укључујући континуално ливење, са капацитетом који прелази 2,5 t/h	5
2.3	Постројења за прераду у црној металургији	3
2.4	Ливница црне металургије са производним капацитетом преко 20 t на дан	5
2.5	Постројења:	
2.5(a)	за производњу обојених сирових метала из руде, концентрата или секундарних сировина металуршким и хемијским или електролитичким процесима	5

2.5(b)	за топљење, укључујући и легирање обојених метала, као и производе добијене поновном прерадом (рафинација, ливење итд.), са капацитетом топљења од преко 4 t дневно за олово и кадмијум или 20 t дневно за све остале метале.	5
2.6	Постројења за површинску обраду метала и пластичних материјала коришћењем електролитичких или хемијских процеса, где запремина каде за третман прелази 30m <sup>3</sup>	3
3	Индустрија минерала	3
4	Хемијска индустрија (индустријска производња са хемијском обрадом материја)	3
5	Управљање отпадом :	
5.1.1	Постројења намењена за одлагање отпада, са капацитетом који прелази 10 t дневно, са неком од следећих активности:	5
Д1	Депонување отпада у земљиште и на земљиште (на пример депоније и друго)	
Д2	Излагање отпада процесима у земљишту ( на пример биодградација течности и муљева у земљишту)	
Д3	Дубоко убризгавање (на пример отпада који се пумпама убацује у бунаре, руднике соли, природне депое и друго)	
Д4	Површинско одлагање (на пример смештање течности или муљева у природне и вештачке базене, бунаре, јаме)	
Д5	Одлагање отпада у посебно пројектоване депоније (на пример одлагање у обложене касете које су затворене и изоловане међусобно и од животне средине)	
Д6-Д7	Испуштање у водна тела	
Д8	Биолошке обраде отпада која нису поменута а при којима настају једињења или смеше који се одбацују у неком од поступака одлагања од д1 до д12	
Д9	Физичко-хемијска обраде отпада која нису поменута а при којима настају једињења или смеше који се одбацују у неком од поступака одлагања од д1 до д12 ( на пример испаравање, сушење, калцинација)	
Д10-Д11	Спаљивање отпада	
Д12	Трајно складиштење (на пример смештање контејнера са отпадом у рудник)	
Д13	Мешање или блендирање отпада пре подвргавања било којем поступку одлагања отпада од д1 до д12	
Д14	Препакивање отпада пре подвргавања било којем поступку одлагања од д1 до д13	
Д15	Складиштење отпада за потребе неког од горе наведеног поступка одлагања од д1 до д14 ( изузев привременог складиштења на месту настанка отпада, док се чека на сакупљање)	
5.1.2	Постројења намењена за поновно искоришћење опасног отпада, капацитета који прелази 10 тона дневно: Коришћење отпада као горива или као другог средства у производњи енергије Рециклирање/побољшање неорганског материјала који не спада у метале и једињења метала Регенерација киселина или база Обнављање састојака катализатора Рафинација отпадних уља или други начин поновног искоришћења отпадних уља	
5.2	Постројења за спаљивање комуналног отпада чији капацитет прелази 3 t/h, са или без искоришћења произведене топлотне енергије али искључујући погоне који се користе за спаљивање канализационог муља, хемикалија, отрова и опасног отпада, медицинског отпада из болница или других врста специјалног отпада, на копну или мору, чак и у случају да се у овим погонима може спаљивати и комуналан отпад	5

5.3	Постројења за одлагање неопасног отпада капацитета преко 50 t на дан са биолошком или физичко-хемијском обрадом отпада (као што су упаравање, сушење, калцинација и друго) из д8 и д9	5
5.4	Депоније које примају више од 10 тона отпада на дан или укупног капацитета који прелази 25 000 t, искључујући депоније инертног отпада	5
6.1	Индустријски погони за производњу:	
6.1(а)	пулпе из дрвета или других влакнастих материјала;	2
6.1(б)	папира и картона, са производним капацитетом који прелази 20 t на дан	3
6.2	Постројења за предтретман или бојење предива или текстила, чији производни капацитет прелази 10 t на дан	2,5
6.3	Постројења за штављење коже, производног капацитета изнад 12 t финалних производа на дан	3
6.4	Постројења за прераду хране укључујући:	
6.4(а)	Кланице са производним капацитетом већим од 50 тона на дан	2,5
6.4(б)	Третман и обрада одређена за производњу прехранбених производа из:	
6.4(б)(и)	животињских сировина (изузев млека) са производним капацитетом готових производа већим од 75 t на дан	2,5
6.4(б)(ии)	биљних сировина са производним капацитетом готових производа већим од 300 t на дан (просечна тромесечна вредност)	2
6.4 (в)	третман и прерада млека, код којих је количина примљеног млека већа од 200 t на дан (просечна годишња вредност)	2,5
6.5	Постројења за одлагање и рециклажу животињских трупа или животињског отпада са капацитетом третмана већим од 10 t на дан	5
6.6	Постројења за товљење живине или свиња	2
6.7	Постројења за површинску обраду материјала, предмета или производа коришћењем органских растварача, посебно за дотеривање, штампање, превлачење, одмашћивање, водоотпорност, бојење, чишћење или импрегнацију, са капацитетом потрошње органских растварача изнад 150 kg/h или више од 200 t годишње	2,5
6.8	Постројења за производњу угљеника или електрографита, инсинерацијом или графитизацијом.	5

### **3. ЛОКАЦИЈА**

Овај критеријум узима у обзир да ли постројење и активност могу имати утицаја на било који битан део животне средине, укључујући и људе. Значај локације у процени ризика је одређен са укупним фактором 4, који у ствари представља највећи могући број бодова за локацију. Компоненте које се узимају у разматрање приликом одређивања бодова и њихови фактори значаја су приказани у наставку:

Компонента	Фактор значаја
Утицај на амбијенталну животну средину	1,5
Присуство осетљивих области	2,5

#### **3.1. Утицај на амбијенталну животну средину**

Утицај постројења и активности на животну средину процењује се на основу усаглашености са амбијенталним стандардима. Циљ овог одељка је да се унесе свеукупна



процена утицаја који постројење има на околину.

Табела испод која је саставни део процене ризика садржи смернице за бодовање.

<b>Утицај на амбијенталну животну средину</b>	
<b>Бодови</b>	<b>Дефиниција</b>
0	Нема доприноса постројења и стога нема утицаја на квалитет животне средине
2	Постоји допринос постројења али је квалитет животне средине бољи од амбијенталног стандарда
3	Постоји допринос постројења али је квалитет животне средине усклађен са амбијенталним стандардима
4	Емисије из постројења повремено доводе до кршења стандарда квалитета животне средине
5	Емисије из постројења често доводе до кршења стандарда квалитета животне средине

Уколико нису доступни подаци о мерењима загађености животне средине, инспектор би требало да узме у обзир повратне информације од локалног становништва, очигледне знакове утицаја на животну средину и своје искуство у погледу дате локације.

### 3.2. Присуство осетљивих области

За потребе процене ризика, под осетљивим областима се сматрају:

- стамбене области, школе, вртићи, болнице, домови за старе; и
- подручја из којих се добија пијаћа вода; и
- заштићена подручја (Натура 2000).

Инспектор би такође требало да узме у обзир додатне осетљиве области, попут воде за купање на коју се може вршити утицај путем испуштања из постројења или попут воде која се користи за наводњавање усева.

Када у околини постоји више осетљивих области, узима се у обзир она која је најмање удаљена од места на којој се врши активност.

<b>Присуство осетљивих области</b>	
<b>Бодови</b>	<b>Дефиниција</b>
0	Нема осетљивих области у окружењу или на удаљености >10 км
1	Осетљива област је ван сфере утицаја емисија или на удаљености <10 км
2	Осетљива област је у оквиру сфере утицаја емисија или на удаљености <5 км
3	Осетљива област је у оквиру сфере утицаја значајнијих удеса или на удаљености <1,5км
4	Осетљива област је близу постројења/активности, на удаљености <100 м
5	Постројење је у оквиру осетљиве области или у непосредној близини

## 4. УПРАВЉАЊЕ ОПЕРАТЕРА

Укупан број бодова који може да се додели за систем управљања оператера износи највише пет, на основу фактора значаја. Компоненте система управљања које се процењују и њихови фактори значаја се налазе у табели испод:

Компонента	Фактор значаја
Број жалби поднетих у вези са датом активношћу	1,5
Однос оператера	2
Систем управљања заштитом животне средине	1,5

#### 4.1. Жалбе

Број жалби на рад постројења може бити показатељ лошег утицаја на стање животне средине. Уколико је могуће, инспектор би требало да користи оправдане жалбе и да искључи оне које се могу сматрати неоснованим.

Жалбе	
Бодови	Дефиниција
0	Нема жалби у вези са животном средином у последњих 5 година
1	Једна мања жалба у вези са животном средином у последњих 5 година
2	Најмање две мање жалбе у вези са животном средином у последњих 5 година
3	Једна важна жалба у вези са животном средином у последњих 5 година
4	Најмање две важне жалбе у вези са животном средином у последњих 5 година
5	Најмање две важне жалбе у вези са животном средином у последње 2 године

Рачунају се само жалбе које су основане.

#### 4.2. Однос оператера

Однос надзираног субјекта и његово понашање након примедби надлежног органа су важан фактор који утиче на будућу усаглашеност активности на локацији са прописима. Уколико надзирани субјект поступа брзо у циљу решавања ствари које покрене надлежни орган, то се може сматрати добрим ставом. Уколико, са друге стране надзирани субјект одбија да прихвати налазе инспектора или друге мере надзора и поступа по њима споро или уопште не поступа, што захтева још озбиљније мере, то се сматра лошим односом према обавезама које се тичу заштите животне средине и усаглашености са законима.

Однос оператера	
Бодови	Дефиниција
1	Оператер поступа одмах након препознавања битне неусаглашености
3	Оператер поступа након примедбе надлежног органа
5	Оператер поступа једино након поновљених примедби или након решења надлежног органа

#### 4.3. Систем управљања заштитом животне средине

Постојање система управљања заштитом животне средине на локацији не значи само по себи усаглашеност са прописима, нити је сигуран знак доброг учинка по питању заштите животне средине. Међутим, систем управљања заштитом животне средине који се ваљано примењује може у великом степену смањити опасност по животну средину.

Инспектор мора да процени да ли надзирани субјект има успостављен:

- лош систем управљања заштитом животне средине или га уопште нема, што је знак

недовољног знања о својим поступањима на локацији, о њиховом утицају на животну средину и како се најбоље могу надзирати; или

- напредан и делотворан систем управљања, са јасно одређеним улогама и одговорностима, прописаним начинима поступања, добро обученим радницима, добрим сазнањима о утицају делатности на животну средину, који предвиђа добро одређена поступања ради побољшања стања.

<b>Систем управљања заштитом животне средине</b>	
<b>Бодови</b>	<b>Дефиниција</b>
1	Постоји систем управљања заштитом животне средине
3	Постоје елементи система управљања заштитом животне средине и стручно руководство
5	Не постоји структуриран систем управљања заштитом животне средине на локацији и лоше се управља

Под системом управљања се подразумева на пример систем за који је прибављена акредитација према стандарду ИСО 14000 или ЕМАС.

## **5. УСАГЛАШЕНОСТ**

Усаглашеност са прописима се високо котира у процени ризика и носи до 10 бодова. Овај критеријум испитује колико је добра или лоша усаглашеност постројења са прописима. Бодови за усаглашеност се додељују за све области надзора надлежног инспектора, у зависности од степена озбиљности његовог поступања.

Приликом бодовања усаглашености, узимају се у обзир поступања у инспекцијским надзорима предузећа у последњих пет година, при чему нема њиховог сабирања.

<b>Усаглашеност</b>	
<b>Бодови</b>	<b>Дефиниција</b>
1	Нема неусаглашености у последњих 5 година
2	За решење којим је наложена битна мера, издато у последњих 5 година
3	За решење са изреченом забраном, издато у последњих 5 година
4	За пријаву прекршаја који је оператер учинио у последњих 5 година
6	За пријаву привредног преступа који је оператер учинио у последњих 5 година
10	За пријаву кривичног дела које је оператер учинио у последњих 5 година

Узима се у обзир само активност инспектора којој припада највећи број бодова, односно не треба вршити сабирање бодова за више активности (решења, пријава) инспектора.

## **6. ЗАКЉУЧЦИ**

Процена ризика према овој методологији, садржи свеобухватан поглед на опасности по животну средину које произилазе из саме активности и рада постројења, као и односа и напора надзираног субјекта да избегне и смањи ове опасности. Процена ризика садржи систематски приступ доделе већег времена за инспекцијски надзор оних постројења и активности код којих постоји већа вероватноћа настанка штетних последица на животну средину и људе, са већом вероватношћу тежине тих последица.

Очекује се да се ова методологија процене ризика прегледа једном годишње и да се по потреби измени и допуни. Усавршавање методологије, може бити засновано само на новим изворима података које ће бити доступни у будућности, као и на повратним подацима од инспектора који ће користити овај алат.